

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2021 року)

**Міністерство освіти та науки України
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Головне управління Держгеокадастру у Херсонській області
Західноукраїнський національний університет
Херсонський державний аграрно-економічний університет**

**«УПРАВЛІННЯ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ
ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ
РЕСУРСІВ В НОВОСТВОРЕНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ»**

*Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Херсон, 04-05 березня 2021 року)*

Кафедра землеустрою, геодезії та кадастру

**Херсон
2021**

Морозов В.В., Морозов О.В., Козленко Є.В. ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЕКТОРНО – ДРЕНАЖНОЇ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОРА СТАБІЛЬНОГО ЕКОЛОГО-МЕЛІОРАТИВНОГО СТАНУ ЗРОШУВАНИХ ТА ПРИЛЕГЛИХ ДО НИХ ЗЕМЕЛЬ(НА ПРИКЛАДІ БІЛОЗЕРСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	314
Нечипоренко О.М., Матвієнко А.П. РЕГУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ Й ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	318
Ніколайчук Т.О. «КОМПЕНСАТОРНА» ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....	322
Онищенко С.О., Ковшаківа Т.С. ВПЛИВ БІОЛОГІЗАЦІЇ АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ НА ВМІСТ ГУМУСУ В ГРУНТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	326
Панасюк О.П., Сокуляк О.І. ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ МЕЖ ЖМЕРИНСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ З МЕТОЮ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.....	329
Панасюк О.П., Трикуліч О.В. ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ГРУНТІВ УКРАЇНИ.....	334
Панкєєв С.П. ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА У СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ.....	337
Плотнікова М. Ф., Назімов І. Г. НООСФЕРНІ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ РЕСУРСАМИ НОВОСТВОРЕНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ЇХ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА.....	341
Потапський Ю.В., Безвіконний П.В. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	345
Рижок З.Р. МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ДАНИХ КОСМІЧНИХ ЗНІМАНЬ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР.....	348
Сендецький В.М., Налужний Р.І. СОЛОМА І СИДЕРАТИ ЯК ВАЖЛИВІ ЕЛЕМЕНТИ ВІДНОВЛЕННЯ РОДЮЧОСТІ ГРУНТІВ.....	351
Смирнова С.М., Стерлев Д.В., Малявін Л.В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ І ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ГРУНТУ.....	355

Список літератури

1. Мамонова В.В., Кожуріна В.М. Визначення базових понять земельної децентралізації. *Напрями реформування системи місцевого самоврядування в Україні*. 2018. № 1 (60). С.123-128. (дата звернення 09.01.2021)
2. Barlowe R. Land resource economics: the economics of real estate. United States: N. p., 1978. URL: <https://www.osti.gov/biblio/6236003> (дата звернення 05.01.2021)
3. Stamp, L. Dudley. The Measurement of Land Resources. *The Geographical Review*, 1958, 48(1). PP. 1-15. URL: <https://www.jstor.Org/stable/211698?Seq=1>. doi:10.2307/211698 (дата звернення 09.01.2021).
4. Ash Robert F. , Richard L. Edmonds China's Land Resources, Environment and Agricultural Production. *The China Quarterly*, 1998, 156. PP. 836-879. URL: <https://yandex.ua/?clid=2343955-514&win=394&nr=18638>. doi:10.1017/S0305741000051365 (дата звернення 03.01.2021).
5. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" від 16.06.1992р. № 34// Відомості Верховної Ради України. 1992. №34. Ст. 503. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> (дата звернення 28.12.2020).

Онищенко С.О.

к.с.-г.н., доцент

*Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

Ковшаківа Т.С.

*здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
третього року денної форми навчання*

*Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

ВПЛИВ БІОЛОГІЗАЦІЇ АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ ГОРОХУ НА ВМІСТ ГУМУСУ В ҐРУНТІ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку аграрного виробництва виключно важливого значення набувають питання покращення родючості ґрунтів з накопиченням елементів живлення в них біологічного походження, насамперед азотовмісних сполук, а також гумусу, який є одним із головних показників родючості при вирощуванні екологічно чистої продукції рослинництва з мінімальним застосуванням синтетичних препаратів [1].

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Управління та раціональне використання земельних ресурсів вновстворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2021 року)

В останній час на півдні України родючість ґрунтів має тенденцію до погіршення. Дефіцит азоту біологічного походження в ґрунтах України пов'язаний передусім з різким зменшенням в останні роки обсягів внесення органічних добрив через значне скорочення поголів'я худоби в громадському секторі і, як наслідок, застосуванням мінімальних кількостей традиційного органічного добрива-гною. Тому досить актуальними є спроби збільшення кількості, інтенсифікації та продуктивності азотфіксації бульбочкових бактерій, симбіотуючих з бобовими культурами[5].

Горох, якому присвячені наші дослідження, здатні забезпечити власні потреби в азоті на 65–75% та залишати в ґрунті до 40-60 кг/га біологічного азоту, внаслідок чого він є сприятливим попередником для більшості сільськогосподарських культур[2, 3].

Досліди з вивчення продуктивності сортів гороху проводили в польовій сівозміні ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» протягом 2018-2020 років за схемою:

Фактор А –сорт:

1. Оплот.
2. Світ.
3. Модус.

Фактор В–стимулятори:

- 1.Контроль (обробіток водою)
- 2.Біогель
- 3.Хелофіт
4. Бор + Молібден

Фактор С – густота посівів:

1. 0,9 млн/га
2. 1,2 млн/га
3. 1,5 млн/га

Проведення польового дослідження супроводжувалось фенологічними спостереженнями, аналізом рослинних зразків і ґрунту. Фіксувались дати настання та проходження основних фенофаз: сходи, фаза трьох листків, вусоутворення, бутонізація, цвітіння, налив насіння, воскова стиглість, повна стиглість насіння.

У наших дослідженнях, після збирання культури, проводили аналіз ґрунту на вміст гумусу та NPK по варіантах дослідження. Крім того, на полі, де проводили експерименти, були виділені парові ділянки без рослин і ділянки, засіяні ячменем ярим – культурою, яка не здатна до азотфіксації. Це дозволяло

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Управління та раціональне використання земельних ресурсів вновостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2021 року)

визначити кількість гумусу та рухомих форм азоту в ґрунті для порівняльної характеристики їх вмісту з досліджуваними варіантами[4].

Нашими дослідженнями встановлено чітку залежність між кількістю рухомого азоту в орному шарі ґрунту та вмістом гумусу. Як свідчать одержані дані, після збирання гороху в орному шарі ґрунту найбільше гумусу містилося за внесення $N_{30}P_{40}$ та подвійної обробки посівів біостимулятором «Біогель» – 2,21%, що перевищувало парову ділянку без рослин, де його кількість складала 2,05%, і зразок ґрунту з посівів ячменю ярого, де гумусу містилося найменше – 1,92%.

Ми розрахували накопичення гумусу в орному шарі ґрунту під горохом порівняно з ячменем ярим. Якщо останній прийняти за контроль, то приріст по гороху складає від 6,2 т/га гумусу.

Дослідженнями встановлено, що обробка насіння гороху перед сівбою бором і молібденом в різних комбінаціях істотно збільшує вміст і нагромадження гумусу в ґрунті. Так, якщо фон, на якому вирощували горох ($N_{30}P_{40}$) прийняти за контроль, то збільшення гумусу від обробки насіння «Біогелем» у середньому склало 2,16 т/га, бором склало 1,14 т/га; молібденом – 2,56 т/га.

При сполученнях наведених складових цей показник збільшується й максимуму досягає при обробці насіння бором, молібдена сумісно, де нагромадження гумусу досягло 4,05 т/га. Приведені показники переконливо пересвідчать, що при вирощуванні сільськогосподарських культур без використання добрив та у сівозмінах без бобових культур відбувається поступове виснаження ґрунтів і зниження їх потенційної родючості.

Вирощування гороху порівняно з ячменем ярим і навіть неугноєним паром більш позитивно впливає на вміст і накопичення рухомого азоту в ґрунті. Вміст нітратів у орному шарі ґрунту при вирощуванні гороху овочевого на фоні $N_{30}P_{40}$ та обробці насіння при сівбі бором і молібденом як окремо, так і в різних поєднаннях збільшується на 18% порівняно лише з фоном $N_{30}P_{40}$ та на 39% порівняно з ячменем ярим. Аналогічно змінюється і вміст гумусу та його накопичення в ґрунті, що приведено в доповіді.

Список літератури

1. Алмашова В.С. Формування продуктивності гороху овочевого під впливом мікроелементів та ризоторфіну в умовах зрошення півдня України. / Автореферат кандидатської дисертації. – Колос. Херсон, 2009. 20с.
2. Бабич А.О. Зернобобовые культуры /А.О. Бабич//.– К.: Урожай, 1984.– 96 с.

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Управління та раціональне використання земельних ресурсів вновостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення» (04-05 березня 2021 року)

3. Розвадовський А.М. Інтенсивна технологія вирощування овочевого гороху /А.М. Розвадовський.– Київ: Урожай, 2000.– 40 с.

4. Ушкаренко В.О. Зрошуване землеробство: Підруч. /В.О. Ушкаренко.– Київ: Урожай, 1994.– 325 с.

5. Результати моніторингу ґрунтів Херсонської області в 2005-2007 рр. / НОВ «Херсоноблдежродючість»./ Вид. «Айлант»; Херсон, 2008. -84с.

Панасюк О.П.

старший викладач

Одеський державний аграрний університет,

м. Одеса

Сокуляк О.І.

здобувач вищої освіти

Одеський державний аграрний університет,

м. Одеса

ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ МЕЖ ЖМЕРИНСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ З МЕТОЮ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

В Україні процес децентралізації розпочато 2014 року з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (01.04.2014), законів України «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014), «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015) та змін до Бюджетного і Податкового кодексів – щодо фінансової децентралізації [1].

Цей процес дозволив формувати відповідно до положень Європейської партії місцевого самоврядування значний дієвий і спроможний інститут місцевого самоврядування на базовому рівні – об'єднані територіальні громади (ОТГ).

Відповідно до прийнятого Закону України від 16.04.2020 № 562-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад», Кабінетом Міністрів України визначено адміністративні центри та затверджено території 1470 спроможних територіальних громад, у яких були проведені місцеві вибори у 2020 році на територіальній основі [4].

Урядом затверджено перспективні плани формування територій громад 24 областей, які 100% охоплюють територію областей.

Площа утворених ОТГ становить майже 47% від загальної площі України. В ОТГ та містах обласного значення проживає понад 70% населення України [3].

МАТЕРІАЛИ

V Всеукраїнської науково-практичної конференції

«УПРАВЛІННЯ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ В НОВОСТВОРЕНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ»

Відповідальний за випуск: Яремко Ю.І., д.е.н., професор кафедри
землеустрою, геодезії та кадастру

Комп'ютерне макетування: Мацієвич Т.О., к.е.н., доцент кафедри
землеустрою, геодезії та кадастру